

JACKi ZPRAVODAJ

7/2025

KULTURA ~ SPORT

www.jackijablunkov.cz

ALENA STARÁ
PAMĚTNICE

více na str. 6

Jak žít? Co nám říkají moudří lidé?

„Mít rád lidi, to je celé tajemství a snad celý recept na štěstí.“ - Jan Werich

„Chceš-li být šťastný hodinu, zdřímni si. Chceš-li být šťastný jeden den, běž chytat ryby. Chceš-li být šťastný měsíc, ožeň se. Chceš-li být šťastný celý rok, staň se dědicem. Chceš-li být šťastný celý život, čiň šťastnými druhé.“ - Čínské přísloví

Náplň života - to, co je individuálním zájmem jedince, není totéž, co smysl života. Náplň je u každého člověka jiná a může mu dávat velké uspokojení. Pro něj to, co dělá, či něco, pro co žije, má velký význam, druhému to však neříká nic. Jaký je tedy ten poslední smysl života platný pro všechny lidi?

„Množení není jediným smyslem života, neboť by se jinak život sám stal o sobě nesmyslným, a co je nesmyslné, nezíská život tím, že to neustále zachováváme.“ - Viktor Frankl

Bůh je mocný. Je někdo mezi námi, kdo jde vstříc svému večeru života a bojí se smrti? Proč tato bázeň? - Bůh je mocný. Je mezi námi někdo, kdo si zoufá nad smrtí milovaného člověka? Proč si zoufat? Bůh má moc sílu unést utrpení. Má někdo starost o své špatné zdraví? Proč být znepokojen? - Ať přijde cokoli, Bůh je mocný. „Až se naše dny zakalí a naše noci budou tmavší než tisíce půlnocí, my chceme stále myslet na to, že ve světě je velká jediná síla, která se jmenuje Bůh. Bůh může ukázat cesty vedoucí z bezvýchodnosti. Chce proměnit temný zítřek v jasné ráno, nakonec pak v zářivé ráno věčnosti.“ - Martin Luther King

„Když nemáš bolest, je to proto, abys pomáhal nést bolesti druhých. Začátkem pýchy je odklon člověka od Boha.“ - Sírachovec

„Kdyby na světě vládla láska, byly by všechny zákony postradatelné.“ - Aristoteles

„Chraň především pokoj v sobě, teprve potom můžeš přinášet pokoj ostatním.“ - Tomáš Kempenský

„Štěstí nesídlí v majetku, ani ve zlatě, pojem štěstí má domov v duši.“ - Demokritos

„Milovat člověka znamená souhlasit, že s ním zestárnu.“ - Anonym

„Správně vidíme jen srdcem. Co je podstatné je očím neviditelné.“ - Antoine Exupéry

„Měli bychom dnes trochu více meditovat a trochu méně diskutovat.“ - Sv. Augustin

K prázdninovému zamyšlení pro Vás připravil P. Alfred Volný, farář z Jablunkova

**LETNÍ
PIKNIK *v parku***

LETNIA STREFA POD ARKADAMI

25. 7. 2025
16:00 hod.
park A. Szpyrce
Jablunkov

BEATA KANTOR
KAPKE PLOVOUCÍ RYTMUS
TRIO - NATALIA A IZABELA DUBANOWICZ, OLIWIA RYDZAK
EWELINA GACEK

CHILLOUT ZÓNA, GASTRO SPECIALITY, LIMONÁDY

Akce realizována v rámci projektu „Letnia strefa pod arkadami - muzyczne spotkania transgraniczne” s partnerským městem Gogolin

POGWORMY ŁO ZWIERZYNTACH

CI WORCE BYĆ KOCURYM?

Kocurym worce być - dyc na gazdówce wsiyndy pełno mysi a ściurów, w sómsiekach tak yny śtabarcuje, rómpluje a trześci. W sypaniach, sóndkach, śpajskach, kumorach ci starych gielatach kany gazda trzimióm śpyrkym, piećki ci aji łobiyli - same dziury - tak róntujóm ty sakramyncki psiekrwie - tóz jedzynio ci nie chybi. Łoto aji przy zabijaćce wdycy cosi sie porwie - na tyn przykład, krew mozieś wylizać ze zymie, a jak moś ściynści, tós aji byci wajco, ci krowi łoko porwieś.

Matulka gaździna nigdy teś nie zabadóm rano naloć do halbije cieplučkigo mlyčka łod krasule. Ptośka sie też łod ciasu do ciasu łobśteluje, dyc trzeja zmiyniać dyjetym, a dziczina je nejsmaćniysio. Mozieś łoto śnupać w polu za kretami, a jak źieś je kapkym lepij zaścipióny, tós aji mozieś pobić sie lecykiedy z łaskóm na poddasiu. Jak uś moś wśieckigo dość, tóz worce pobawić się z dzieckami w zogrodzie, a nejbarzij kocury rade legnąć se wtedy na nolybie w ciornej izbie i łobziyrać jako gaździna pod łoknym przyndóm wełnym na kolewrotku, a w drugim końcu izby - przy piecu - gazda strużióm ścieble na strugacej stolicy.

Jedyno utropa kocura tós jak majóm przy chlywie przywióznanego łostrego psa. Dyc ta bezkurcyja dostowo nojlepsi wdycy źrani, a w nocy tóz ciasym tak dodziywo, że wśiecki mysi siedzóm przestrasione kajsi w nejgłymbich dziurach, a ło spaniu w sómsieku tóz zapómnij... Nejgorsi jak się to psi howado spuści z rzetozki, tós z takim pyskym poroz prościučko góni, nie za kurami ci łowcami, ale za kocurym. Tós trzeja mieć głowym na karku i łobrane dobre miyjsce na jabłónce, coby się nie dać tyj cinyńskij antleryji chycić...

Nale tak poza tym źici kocura je swobodne a spokojne, kocury nimajóm nijakij starości. Łoto jyny tak barźij ku marcu sóm jakisi taki zesiotane, nerwowe... ale wystarci porym wypadów w teryn... i uś zaś wśiecko je jako wdycy. Bez nerwów i bez utropy z małymi kociackami...

ŁOSTATNI WILK W CIESIŃSKICH BESKIDACH

Łostatni wilk zabity w nasich Beskidach zginół po bohaterskij walce 14 marca 1914 roku miyndzy Hyrciawóm a Bukowcym.

To wydarzyni wzbudziło wielkóm synsacyjym. "Gwiazdka Ciesińsko" napisała wtedy, iżie tydziyn wciaśnij kole Nydku ukozały sie dwa wilki. Jedyn ś nich wloz miyndzy chałpy i zeźroł psa uwióznanego na rzetozce. Potym jeście kajsi roztargały cielyn, narobiły inksich škód i uciekły w gronie kajsi miyndzy Stożkym a Girowóm. Myśliwi zarzóndzili wielki gón na ty wilki. I hnet zastrzelili jednego. Trofeum przypisano synowi fojta z Piosku - Antóniowi Bockowi. Chociaż leśnici z Dolnej Łómnej - Francisiek Jesch twierdził, iżie pyrsi wilka postrzelił. Drugi wilk uciyk z łobławy i podobno przesieł na słowiackóm strónym kajsi ku Turzovce. I to był koniec z wilkami w Beskidach Ślónskich i Morawskich. Zastrzelónego wilka, kiery woził 36,5 kilo i mioł 72 cyntle w kłymbie przewiezióno do Ciesina na wypchani coby go mógli uwidzieć aji ciesińscy mieścianie. W łokresie miyndzy wojnami postanowióno ućcić to wydarzyni, uwolniynio baciów i gazdów łod niebezpieczyństwa ze stróny wilków i wystawióno na miyjsku zabicio łostatnigo wilka w Ślónskich Beskidach pamióntkowy kamiyn z napisym po ciesku "Vlk 1914". Kamiyn tyn znachodzi sie w bukowieckich lasach miyndzy Girowóm a Hyrciawóm do dnia dzisiyjsigo i kludzi ku niymu specjalnie łoznakowany chodniciek.

Z górólskim pozdrowiynim
Andrzej Suszka z Rupiynki łod Fiedora

vstupné na
každou aktivitu
50 Kč/dítě

HURÁ PRÁZDNINY!

**KNIHOVNA V
PARKU 9:00 - 11:00**
park A. Szpyrce, Jablunkov

**2. 7.
KOUZELNICE RADANA**

**9. 7.
KORÁLKOVÁNÍ**

**16. 7.
KREATIVNÍ DÍLNIČKY**

**23. 7.
ZAHRADNÍ PÁRTY a
SWAP DĚTSKÝCH KNÍŽEK**

**30. 7.
OMALOVÁNKY**

**FILMOHRÁTKY
V JACKi 9:00 - 11:00**
Mariánské nám. 1, Jablunkov

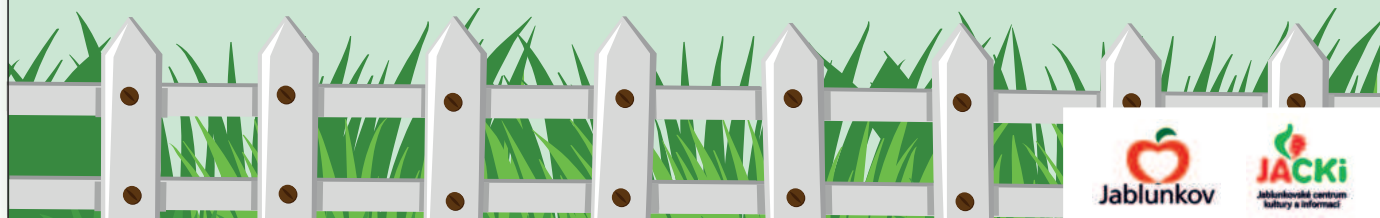
**3. 7.
PYŠNÁ PRINCEZNA**

**10. 7.
BOB A BOBEK VE FILMU:
NA STOPĚ MRKVOJEDA**

**17. 7.
JAKO Z DIVOKÝCH VAJEC**

**24. 7.
VELKÝ PÁN**

**31. 7.
TRANSFORMERS JEDNA**

Alena Stará

Pamětnice, kronikářka

Historické události 20. století ovlivnily životy nás všech. Byly to dějiny krásné i tragické a přinesly velké historické změny. Odkaz této doby přetrvává v psaných dokumentech, knížkách, fotografiích i filmu, ale jedinečné jsou vzpomínky našich pamětníků. Paní Alena Stará je pamětnicí této doby a zúčastnila se projektu „Příběhy našich sousedů“ společnosti Post Bellum, kde vyprávěla svůj příběh. Je pro ni důležité, aby odkaz té doby neodešel v zapomnění, aby se historie už nikdy neopakovala.

Kde jste se narodila?

Narodila jsem se v Jablunkově a jeli-kož se v té době ještě nejezdilo rodit do nemocnice, jsem Jablunkovanka každým coulem. Bohužel to bylo za války, já se narodila na jaře a v létě nás už vystěhovali. Naše chalupa byla velká, pro čtyři až pět rodin, byla členitá až do dvora a zalíbila se Němcům. Děda, táta mého otce s manželkou museli odejít do pracovního tábora, můj táta jako nevoják musel jít na nucené práce do Raichu. Já s maminkou jsme se přestěhovaly do jedné místnosti v domě na ulici Velebnovského. Bydlel s námi taky můj strýc, který nešel na vojnu díky tomu, že pracoval v Třineckých železárnách, které zajišťovaly vojenskou výrobu. Co přesně se tam vyrábělo, o tom se nesmělo mluvit, bylo to válečné tajemství. V té době mě to ale ani nezajímalo, protože jsem byla hodně malá. Když skončila válka, bylo mi te-

prve čtyři roky. Přesto si pamatuji, jak šla fronta. To jsme zrovna bydleli v Návsí v takovém sklepě v jedné místnosti.

Proč jste se museli z Velebnovského zase stěhovat?

Důvod jsem se dozvěděla až později, když mi paní Pawlusová vyprávěla příběh jejich rodiny, která dům na Velebnovského vlastnila. Oni byli Poláci a chtěli se před Němci zachránit útekem. Někteří Poláci si mysleli, že najdou azyl v Katyni, ale našli tam jen smrt. Pawlusovi odešli do Polska, ale pak zjistili, že vlastně nemají kam jít, a tak se vrátili. My jsme se z té jedné světničky museli odstěhovat do sklepa do vilky v Návsí. Naštěstí tam byla kamna, tak maminka mohla uvařit. Pamatuji si z té doby, že jsme nějaký čas bydlely i v Radvanově u naší rodiny. Přechaly jsme tam období, když tady procházela fronta. Mys-

lím si, že jsme udělaly tehdy moc dobře. Ti, kteří zůstali v Jablunkově, vzpomínali pak, jak jim ruští vojáci vysypali na stůl mouku, cukr i sůl, vše dohromady. Ne proto, že by se chtěli najíst, ale proto, že lidé často své šperky a peníze schovávali právě tam. Tím jim ovšem vzali to poslední jídlo, které měli. To už nechtěly jíst ani zvířata. Jenom v tomto ohledu by se dalo říct, že jsem neměla šťastné dětství. Z toho období si pamatuji, jak jsme v noci s maminkou a strýčkem pozorovali letecké nálety na Ostravu při Ostravsko-opavské operaci. Nebe bylo úplně červené. To je moje vzpomínka na válku. Bohužel, kdyby byla další válka, byla by už jiná a myslím si, že by svět přestal existovat. Mám pocit, že si lidé vždy spíše vybírali, jak se navzájem zahubit než jak lidstvu prospět.

Mohli jste se po válce vrátit do svého domu Na bídě?

Děda s babičkou a svou dcerou se po válce vrátili domů. Vrátil se i syn, který se skrýval po lesích. Kdyby ho za války našli Němci u nějaké rodiny, kde by třeba přespal, s velkou pravděpodobností by je všechny zastřelili. Byla to ošklivá doba, kdy byl člověk člověku vlkem. Vrátil se i můj otec z nucených prací a znova jsme začali bydlet Na bídě. Název byl příznačný té době. Byla opravdu velká bída. V areálu, kde jsme bydleli, jsme měli dvě zámečnické dílny. Jedna byla mého táty a druhá mého dědy. Když pak otec už nesměl soukromě podnikat, jeho dílna se stala komunálním podnikem, dostával kolem 3,- Kč na hodinu. Za tuhle částku se dalo koupit kilo chleba. Otec chtěl jít do železáren, ale úřady ho nepustily, protože by ve městě nebyl žádný zámečnický. Byli jsme tři děti a obdivuji své rodiče, že mě poslali na Hospodářskou školu, původně Obchodní akademii v Těšíně. Byly to kruté roky, ale já vzpomínám na své dětství jako na hezké období. My jsme si to dětství nenechali vzít.

Na bídě

Co jste jako děti dělali?

Se sousedy jsme podnikali těžké boje na řece Olze. Ale nehráli jsme si na válku, tu jsme zažili doopravdy. Házel jsme kameny do řeky, hráli jsme různé hry s míčem a na řece chytali do rukou ryby, které jsme si pak upekli. Vždy měl jeden z nás dozor, aby nás nechytili rybáři. Pak si pamatuji na zážitky v souvislosti se sousedy Kulikovými. Měli velké hospodář-

ství a strašně „spurná“ zvířata. My jsme vždy žili ve střehu, které to zvíře od nich k nám zavítá a co zase zažijeme. Pamatuji si, jak se jednou jejich býk dostal k nám do dvora, kde byly dva venkovní dřevěné záchody. Býk se nějak dostal dovnitř, rohy se mu zaklínily a nemohl se dostat zpátky. Když pro něho soused přišel, tak se zdálo, že ho ten býk zadupe do země. Musela si pro něj přijít paní Kuliková, ta zavelela a on ji poslouchal na slovo. Ten moment se mi úplně vryl do paměti.

Kolik vás bylo sourozenců?

My jsme byli tři sourozenci. *Prohlížím si staré fotky, paní Stará si při tom vzpomíná na některé momenty svého života:* Kdysi jsme hodně chodili na hory a taky často na houby, moc ráda jsem sbírala houby. Brácha se jmenoval Karel Niedoba, pracoval v železárnách, ale bohužel ani on, ani jeho manželka už nežijí. Moje sestra Anna Mináriková bydlí v Žihle a byla učitel-

kou. Na dovolenou jsme jezdili na Oravu. Když jsem pak už byla vdaná, jezdili jsme tam s manželem taky na motorce. Mám na to pěkné vzpomínky.

Když jste bydleli na místě, kde se pak stavělo sídliště s paneláky, nabídli Vám bydlení v paneláku?

Můj rodný dům stál u cesty hned vedle školky, současného „Kachlíku“. „Na bídě“ byly tři spojené chalupy, tady bydlel děda, strýc s tetou a my.

Hned u cesty, mezi námi a školkou, byla cesta k Bockům. Z celého toho areálu zůstala tehdy jenom školka. Že se to bude bourat, o tom se nikdo s nikým nebavil, ale potichu se o tom mluvilo. Rodiče do paneláku jít nechtěli. Otec koupil dům v Žihle po nějaké židovce z Bratislavy, a tak mohli rodiče dožít ve svém a nemuseli se stěhovat do bytu.

Ted' bydlíte na Bělé, je to historicky zajímavá část města, tady jste se přivdala?

Ano, toto byl dům rodičů mého manžela. Bydleli jsme u našich a tady jsme přestavovali druhé patro. Jelikož rodiče manžela nechtěli dům bourat a udělat z toho novostavbu, tak ten dům je tady už málem tři sta let. Bylo to jedno z prvních stavení. K číslu domu se teprve v osmdesátých letech připočítalo 1000, aby se je odlišilo od

stejných čísel v centru města. Číslování domů na Bělé bylo zvlášť, takže za řekou Lomná se číslovalo zase od jedničky. Tady byla totiž takzvaná Purkrechtní Bělá. To znamenalo, že Bělá patřila Piastovcům a nepodléhala městu Jablunkov. To trvalo až do První světové války. Když se třeba verbovalo do vojska a někdo utekl tady za most na Bělou, už ho nemohli pronásledovat, protože to bylo zámecké území. Na tohle byli lidé z Bělé hodně hrdí. Neplatili daně městu, jen si museli odpracovat určitou dobu ve prospěch Těšínského knížectví. Například, když měl někdo koně, musel odvozit dřevo do Těšína z lesů, které taky patřily Těšínskému knížectví.

To víte díky tomu, že jste zpracovávala Kroniku města?

Ano, díky tomu jsem se dostávala k těm starým věcem. Když někdo dělá kronikáře, de facto by se nemusel zajímat o minulost, protože zapíše konkrétní rok, maximálně dva roky zpět. Ovšem přítomnost má často vazby na minulost, takže se stejně chtě nechtě dostane k těm událostem minulým. Abych všemu dobře porozuměla a dobře zapsala, musela jsem si přečíst všechno zpětně, co bylo v kronice zapsané. Já jsem k těm současným dějinám vlastně vztah neměla, já se zajímala o Řecko a Řím, to bylo moje. Někdo to zjistil a řekl to řediteli Elektro Praga-Hlinsko závod

02 Jablunkov, kde jsem pracovala. Vyšlo tehdy nařízení, že jednotlivé závody a podniky musí vést kroniku, tak to vyřešili tím, že to dali za úkol mě. Tenkrát neexistovalo odmítnout. Tak začala moje kronikářská dráha. Když pak závod slavil 120 let od svého vzniku, napsala jsem knížku „120 let od zahájení výroby v závodě Jablunkov“ a zase jsem to dostala příkazem. To byla jen taková brožurka, která se rozdávala všem zaměstnancům. Pak přišli z obce, ať dělám kroniku města. Nějak mě tehdy ani nenapadlo odmítnout, asi jsem netušila, co mě čeká.

Od kroniky už vedla cesta ke knížce „Historie Jablunkova“, byla to náročná práce?

Začalo mě to asi zajímat díky psaní kroniky. Dnes nemohu pochopit, kde jsem na to všechno brala čas, děti byly ještě malé a chodila jsem do práce. V knize Historie Jablunkova jsem shrnula dějiny Jablunkova od prvních zmínek až do roku 2000 a vytvořila medailonky významných místních rodáků. Pak si vzpomínám, jak přišel pán Oto Žabka z Kostkova, který taky psal a skládal písničky. Já jsem k tomu dopsala jeho životopis, a tak se jeho písničky staly součástí té knížky. On byl svérázný, zajímavý člověk. Když se zamiloval a přišlo na svět dítě, už nešel dál studovat. Kdyby to bylo jinak, asi by se té lidové tvořivosti víc věnoval.

Další knížka, která Vám vyšla jsou „Lidové písně z Jablunkova“, které jste vydali společně s Pavlem Rusekem. Slouží knížka jako zpěvníček?

Knížka slouží jako zpěvník a je v ní asi tři sta písniček od Mostů až po Bystřici i s notami. Bylo to první, speciální vydání, další vydání bylo už bez not. Pan Rusek přišel na obec v době, když jsem byla kronikářka. Já ho znala z doby svých studií, byl to můj profesor na Hospodářské škole v Českém Těšíně. Profesor Rusek noty perfektně ovládal. Tehdy nebyly ty technické možnosti, co dnes, a notový zápis

Paní Alena Stará s manželem Jaroslavem a syny Miroslavem a Oldřichem.

musel dělat celý ručně. Chodili jsme do domácností k lidem, kteří si ještě pamatovali staré písničky. Pan Rusek dokázal podle sluchu zapsat melodie hned do not. Text byl psaný na obyčejném stroji. Pan profesor nepocházel odsud, nářečí vůbec nerozuměl, a tak jsem texty zapisovala já. Mám na to i veselou vzpomínku. Někdo mu zpíval písničku, která byla tak sprostá, že mě bylo hanba ji takhle zapsat. Proto jsem jen malinko jedno slovo upravila. On na to přišel a strašně se rozčiloval. Tvrdil, že pokud ta písnička v originále byla taková, tak tam to slovo musí být. Souhlasila jsem se zápisem písniček, ale maximálně po Bystřici, protože si myslím, že to mám v uchu a že to slyším. Písničky se taky různě dědila od dědiny, melodie spíše zůstává a slova jsou pozměněná. Lidé si nedělali problémy s tím, že se musí zachovat původní podoba, jaké slovo jim tam pasovalo, tak si to zpívali.

Vy sama ráda zpíváte?

Já si zazpívám, ale na stáří už mám chřaplavý hlas. Kdysi bylo zpívání běžnou součástí každodenního života, a to nejen při zábavě, ale i při práci si lidé zpívali. Na škole jsme měli sbor, kde nás vedl právě pan Pavel Rusek. Vedl taky Slezan Mosty, nově vytvořenou skupinu ke Slezanu v Těšíně. Slezan měl zkoušky pozdě večer, bylo mi to líto, ale měla jsem to domů daleko. Učila jsem taky hru na tahací harmoniku. Dokonce jsem vedla kroužek

harmonikářů pod titulkem klubu ROH ve fabrice.

Kostely, kapličky a kříže v Jablunkově, 2004 byla Vaše další publikace. Čím Vás tyto stavby fascinují?

Já jsem to brala tak, že když chcete poznat historii nějakého města, nebo vesničky, tak se jdete podívat do kostela. Podle toho, jak bohatý ten kostel je, tak se dalo předpokládat, jak bohatí byli lidé, kteří zde žili. To oni věnovali kostelu peníze pro stavbu, někdy celá svá dědictví, když třeba neměli dědice. Pak jsou to pamětní místa obce jako kapličky a kříže, na kterých se dá taky poznat to bohatství či chudoba. Taky proto, že jsem věřící, mě tohle téma vždy fascinovalo. Popsala jsem všechno, co se konkrétního místa týkalo, proč začala kaplička nebo kříž existovat, jakou má svou historii. Tuto knížku se už asi nedá sehnat. Když zůstaly v prodejně „Kniha“ v Jablunkově poslední výtisky a byly tam už nějaký čas, bylo mi to líto. Vykoupila jsem je a rozdala, aby tam zbytečně neležely.

Díky Vám se také můžou uchovat přísloví, pořekadla a přirovnání v místním nářečí.

Já jsem chodila do české školy, ale nářečí bylo mým rodným jazykem. Když jsem se narodila, maminka se mnou mluvila výhradně německy. Taková byla doba, „nedej bože“, aby nějaká babka přišla na úřady a mluvi-

la „po naszimu“. S takovými lidmi se tam nikdo nebavil, sice jim rozuměli, ale nesměli nebo nechtěli rozumět. Kdo neuměl německy, musel mít s sebou tlumočníka. Kdyby válka pokračovala nebo ji Němci vyhráli, tak by tady zůstaly i německé školy. Když bylo po osvobození, vzpomínám si, že mi teta říkala: Ty už mi nemluv „Tante“, už mi „prow“ „ciotka“. Jako dítě jsem to nemohla pochopit, ale zapsalo se mi to v paměti.

Byla jste součástí projektu „Příběhy našich sousedů“ společnosti Post Bellum. Žáci ZŠ Jablunkov pod vedením Mgr. Jany Sagitariové díky příběhu Vašeho života vyhráli první místo. Šlo hlavně o vyprávění příběhů z období války?

Ano, byla jsem pak na vyhlašování v Těšíně. Jsem ráda, že jsem mohla mladým lidem přiblížit dobu, o které by měl vědět každý. Vyprávěla jsem dětem vše, na co si z té doby vzpomínám, a taky věci, o kterých jsem se dozvěděla z vyprávění své rodiny, protože v době druhé světové války jsem byla hodně malá. Zajímavé ovšem je to, že všichni, kteří si tím prošli, nechtěli pak o tom mluvit. Od babičky jsem neslyšela nic, to ještě spíše teta něco málo řekla. Táta ten vůbec ne, ten byl za války zavřený na 10 dnů, a protože mu nemohli nic dokázat, špionáž apod. tak ho museli pustit. Byla to špatná doba. A když jste narazila na nějakého souseda, který měl s vámi spor, tak vás udal i za věci, které se nezakládaly na pravdě.

Vyprávěla jste příběhy spojené s pracovními a koncentračními tábory?

Za války se vyžadovalo zapsat svoji národnost. Když si někdo napsal německou, šel na vojnu, když si napsal polskou, šel do pracovního tábora. Moje teta Marie Niedobová byla polskou učitelkou a byla v organizaci Biały orzeł. Bohužel seznamy členů organizace se dostaly do rukou Němců a tetu odvezli do koncentračního tábora v Osvětimi. Tam taky v

roce 1944 zemřela, měla třicet jedna let. Její jméno se nachází v Jablunkově v parku A. Szpyrce na pomníku k památce obětem druhé světové války. Před tím, než si lidé zapsali národnost, nevěděli, jaké to bude mít následky. Nucené práce a pracovní tábor byl velký rozdíl. Můj otec s českou národností byl u německého Bauera, pracoval na poli. Jeho rodiče s polskou národností byli v pracovním táboře v Těšíně a tam byl přísný režim. Byla tam s nimi moje teta, sestra mého tatínka, měla v té době deset let. Když na to vzpomíná, tak ty děti tam žily trochu volněji, ale jídlo bylo strašné, nějaká voda s řepou, a každý byl rád, když v té vodě kousek té řepy našel. I když s koncentračním táborem se to srovnávat nedá. Myslím, že ani zvíře proti zvířeti není tak agresivní, protože ono se chce nažrat, ale člověk jen ublížit.

Cítíte i po letech určitou bolest spojenou s křivdou, která se dělá vůči Vaší rodině či od okupantů anebo pak od totalitního režimu?

Já už na to vzpomínám tak nějak s odstupem. S vědomím, že to je život, který umí být velice hezký, ale umí být taky velice krutý. Většina lidí si za život prožije jak ta krásná, tak ta špatná léta, a tak se to musí brát. Život je pořád dobrý, když je člověk zdravý, pokud není válka a máte kolem sebe dobré lidi. Moje maminka měla v památníku napsáno: „Ten dosti žil, kdo měl ve svém srdci klid a kolem sebe dvě, tři šťastné tváře.“ A to si myslím i já.

Které období života bylo pro Vás nejkrásnější?

Já jsem měla krásné dětství, i když na začátku mého života probíhala druhá světová válka. Moc si z toho období nepamatuji, ale třeba se mi vrylo do paměti bombardování někde u Gírové. Bylo to ke konci války, letadla se vracela na letiště a nesměla se vracet s bombami, tak to nad lesem shodili. Pamatuji si, že mě maminka pustila zrovna ven a za chvíli začaly houkat sirény. Já jsem z toho měla radost, tak

jsem zůstávala dál venku. Mamka se o mě hodně bála, šla ven, ale nemohla mě najít, tak jsem ještě kvůli tomu dostala na zadek. Všem rodičům a všem lidem, kteří v tom období žili, patří naše úcta, protože to byly strašné roky. Měli bychom si vážit toho, jak žijeme dneska. Jen si nepřát válku, vždy existuje nebezpečí a stačí jen malinko k tomu, aby se to mohlo zvrtnout.

Je něco, co byste chtěla vzkázat současné mladé generaci?

Dnešní život je hodně odlišný, díky technologiím a nekonečným možnostem je teď život neskutečně rychlý. Kdysi se žilo pomaleji, ale dodnes si pamatuji strašnou bídu. Po válce jsme neustále stáli ve frontě na chleba u Sikory. Nás bylo doma šest, maminka, tatínek, my tři děti, a ještě náš „skoro brácha“, který přišel k tátovi jako učeň. Jmenoval se Jan Kawulok, pocházel z Koniakowa, proto nemohl docházet tak daleko, a tak u nás bydlel. Ženil se poměrně pozdě, kdysi se říkalo jako „stary pachol“, měl už přes třicet let. Obdivuji moje rodiče, že si vzali k sobě další dítě a celou dobu se o něj starali. Moc bych si přála, ať mladí lidé dělají všechno pro to, aby už nikdy nebyla válka a ať se mají rádi.

Děkujeme za rozhovor

Irena Jurgová

Tipy jablunkovské knihovny na LETNÍ ČTENÍ

ROMANTIKA

Odplujte do krásného Chorvatska za letním sluncem, třpytivě tyrkysovým mořem a romantickým příběhem, který nedokážete odložit, dokud ho nedočtete!

CESTOVÁNÍ

Inspirativní příběh Jana Fremla, který se rozhodl obejít Českou republiku pěšky rok po dvou mozkových příhodách a operaci srdce. Příběh 60 dní a 2133 kilometrů putování Stezkou Českem po hranici České republiky zásadně změní jeho vnímání reality a celkový pohled na život.

HUMOR

Většina lidí má tátu, ale já mám tatu. Můj tata je, jak to jen hezky říct... přírodní úkaz, lokální baron Prášil. Na jeho obhajobu uvádím, že za to nemůže. Naše rodina Pogodů je totiž hodně bizarní se skupením bláznů a toto není ani tak kniha, jako dokolařan otevřené okno do našeho obýváku.

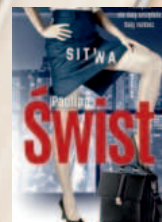
KRIMI

Na Denton se snáší prudký déšť, který vyplaví tělo mladé dívky. Tělo oběti je našťastí dobře zachovalé včetně baseballové nášivky na bundě, kterou má oběť na sobě. Detektiv Josie Quinnová nedokáže skrýt šok – její mrtvý bývalý manžel Ray vlastnil přesně takovou bundu.

THRILLER

"Sitwa" to prawdziwa jazda bez trzymanki. Afera goni aferę, stawka bezustannie rośnie, a wszystko, rzecz jasna, w atmosferze rozpalonych napiętości.

ROMANSE

Ida jest rozwódką, która samotnie wychowuje nastoletniego syna i opiekuje się dwiema lekko zwariowanymi ciotkami. Wandzia i Ofelia to bliźniaczki o skrajnie różnych charakterach – pierwsza jest stateczna, druga postrzelona, obie jednak są tak samo energiczne i pomysłowe.

KOLOBĚŽKY ELEKTROKOLOBĚŽKY ELEKTROKOLA

K zapůjčení v Jablunkovském centru kultury a informací
Mariánské nám. 1

Zapůjčení pouze na 1 den (od 7:30 do 16:00)

ZDARMA
vratná kauce 1000 Kč

100 Kč/5 hodin, 150 Kč/celý den
vratná kauce 1000 Kč

500 Kč/kus
vratná kauce 5000 Kč

KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA JABLUNKOVA

Jablunkovské centrum kultury a informací
nabízí prázdninové
DNY S PRŮVODCEM

začátek prohlídky v JACKi
Mariánské nám. 1, Jablunkov

nutná rezervace: akce@jackijablunkov.cz, 558 358 013

KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY

8. 7.	18. 7.
10:00	10:00

7. 8.	19. 8.
15:00	15:00

40. VÝROČÍ KLUBU DŮCHODCŮ

V letošním roce si připomínáme 40. výročí založení klubu důchodců. I když jsme se zde nedávno seznámili s činností klubu, dovolte mi vzpomínku na dávné doby, a především vzpomínku na ty, kteří se o tento klub zasloužili a již nejsou mezi námi.

Já jsem tehdy byla nejmladší členkou a blízkou spolupracovnicí předsedkyně paní Vavračové. Naše organizace byla velmi početná, aktivní a všichni si byli blízcí. Kromě četných různých akcí jsme jezdili na společné dovolené po celé republice, každou sobotu nebo neděli jsme chodili na vycházky po okolí, pořádali poučné vycházky prarodičů s dětmi, vyráběli nejrůznější dárky pro své členy a veškeré občerstvení jsme si zajišťovali sami ze svých prostředků.

Dovolte mi vzpomenout na ty, kteří se klubu hodně věnovali a již nejsou mezi námi. Je to především paní Vavračová a Čadanová, manželé Sventkovi, Rádkovi, Paduchovi, paní Marie Lipovská, Drahošová, Geislerová, Nieslaniková, Gazurová a velmi aktivní Eliška Karpecká a mnoho dalších. Ti všichni věnovali svůj volný čas na to, aby všem, i sobě, obohatili život a nemysleli na stáří a jeho problémy.

Poděkování patří i členům MěÚ, kteří nám vždy vycházeli vstříc, chodili mezi nás a pro něž jsme nebyli obtížní důchodci. Klub důchodců není nijak významná organizace. Je to spolek osob, kteří nejsou nijak zajímaví a v podstatě neužiteční. Jenže je potřeba si uvědomit, že „stáří“ je určeno pro každého (pokud mu to bude dopřáno) a kdo ho dosáhl ví, že to není nijak radostné období.

Ubývá sil, přibývá nemocí a nejrůznějších potíží. A navíc odcházejí nejbližší přátelé a zůstává samota, která velmi tíží. A právě tyto chvíle chce klub svým členům zpříjemnit pořádáním nejrůznějších akcí, výletů, setkáváním. Je to práce výboru, který vše organizuje a snaží se abychom se pobavili a strávili příjemné chvíle ve vzájemné společnosti. Proto patří poděkování všem minulým a nynějším členům výboru za jejich práci, i poděkování MěÚ. Přejeme KD, tedy sami sobě, aby se našlo i nadále dost ochotných členů pracovat ve výboru, aby i MěÚ nám nadále zachoval svou přízeň.

Na závěr přeji všem dobrým lidem, starým i mladým, aby jim sloužilo zdraví, vyhýbaly se jim problémy a potíže a provázela je jen pohoda a spokojenost. Zároveň prosíme o shovívavost s námi staršími. Tolerujte prosím naši pomalost, špatný zrak i pohyblivost a nevrlost. Věřte, že jsme někdy nesnesitelní i sami sobě.

To jsou vzpomínky kdysi nejmladší, nyní nejstarší členky klubu.

Dana Joklová

Otakárek fenyklový

Otakárek fenyklový patří právem k našim nejkrásnějším a největším motýlům. Kromě nápadného zbarvení je jeho typickým znakem výrazná ostruha vybíhající ze zadních křídel.

Poněkud však mate svým druhovým názvem. V našich končinách bychom ho na fenyklu hledali marně, je to totiž rostlina rozšířená ve Středozeří a u nás roste jen ojediněle – nejčastěji jako zplanělá na jižní Moravě. Spíše bychom mu měli říkat otakárek mrkvový nebo třeba koprový. To jsou velmi časté rostliny z čeledi miříkovitých (kam ostatně patří i fenykl), na nichž housenka otakárka žije. Nemusíte se ovšem bát housenky ve své zahradě. Úrodu vám zcela jistě nezlikviduje, vyskytne se tam většinou ojediněle. Může se vyvíjet i na celé řadě jiných miříkovitých rostlin, pěstovaných i planě rostoucích. Jedná se o aromatické rostliny a aroma je dalším možným vysvětlením jeho druhového názvu. Housenky totiž v případě ohrožení zaujmou obranný postoj a vysunou za hlavou oranžový útvar ve tvaru vidlice (osmeterium). Nápadným vzhledem a barvou osmeteria se snaží odradit nepřítele (zejména mravence a lumky), a také z něj vylučuje aromatické látky vonící po fenyklu nebo ananasu, případně jejich směsi.

Housenka je barevně nepřehlédnutelná, dorostlá housenka se pak zakuklí svým typickým způsobem: hlavou vzhůru na stonku své živné rostliny, k níž je navíc připevněna vláknem (kremastrem) a vypadá, jako by na rostlině stála. Po 2-3 týdnech se z kukly vylíhne dospělý motýl, který žije jen krátce a přijímá jen minimum potravy – nektar z květů nebo jen kapky rosy či vodu z kaluží. Samičky po naklazení

vajíček brzy hynou. V našich podmínkách otakárek stihne zopakovat tento vývoj ještě jednou, v teplejších podmínkách zvládne dokonce 3 generace. Kukla poslední generace přezimuje.

Otakárek fenyklový obývá rozsáhlý areál v subtropickém a mírném pásmu, vyskytuje se na větší části Evropy a na východ až po Japonsko. Žije také v severní Americe a severní Africe. Má rád bezlesou krajinu – kulturní zemědělskou (včetně zahrad) i přirozená bezlesá stanoviště. Dokázal se přizpůsobit i „druhotné přírodě“, jako jsou výsypky a různé rekultivované plochy nebo zarůstající opuštěná pole. I když má nejraději nížiny a pahorkatiny, nadmořská výška pro něj nepředstavuje žádné omezení. Může vylétnout i vysoko na horské louky. Je to totiž velmi zdatný letec, a kromě velkých výšek je schopen létat i na velké vzdálenosti. Způsob jeho letu je navíc nezaměnitelný a elegantní, dokáže krásně plachtit. Jeho další letovou „specialitou“ je jev, kdy se motýli shlukují na vyvýšených místech v krajině. Z nich se pak samečci spouštějí podél svahů a předvádějí se před samičkami, jde tedy pravděpodobně o zasnubní lety. I když je otakárek fenyklový řazen ke zvláště chráněným druhům, v současnosti není ohrožen, jak tomu bylo kdysi. Tehdy byla příčinou značného poklesu jeho početnosti především chemizace v zemědělství a postupný zánik vhodných lokalit. V té době se otakárek stáhl do rozsáhlých stepních lokalit, či mokřadů nebo do podhůří. V průběhu 90. let se začal rychle vracet i do zemědělské krajiny. V České republice je v současnosti všude rozšířený a poměrně hojný.

Poděkování

Milí žáci, rodiče, kolegové a příznivci naší školy,

školní rok pomalu končí a my bychom vám všem chtěli upřímně poděkovat.

Velké poděkování patří našim učitelům, kteří se celý rok věnovali dětem s trpělivostí, nasazením a láskou k umění. Každá hodina, koncert, výstava, zkouška či soutěž byla výsledkem jejich pečlivé přípravy a vnitřního zápalu. Děkujeme vám za vaši obětavou práci!

Děkujeme také rodičům za vaši podporu, spolupráci a důvěru. Váš zájem, čas a trpělivost jsou pro děti nesmírně důležité a my si toho velmi vážíme.

Naše velké uznání si zaslouží všichni žáci, kteří školu reprezentovali na přehlídkách, soutěžích, výstavách a koncertech. Děkujeme vám za pilnou přípravu, odpovědný přístup a odvahu vystoupit na veřejnosti.

Vaše výkony dělají čest nejen vám, ale celé škole.

A v neposlední řadě děkujeme všem našim žákům za jejich každodenní práci, tvořivost a chuť učit se.

Každý z vás udělal za tento rok pokrok, na který může být hrdý.

Srdečně vás také zveme na výstavu prací našich žáků, která potrvá až do 25. srpna v informačním centru JACKi v Jablunkově. Přijďte se podívat a nechte se inspirovat dětskou tvořivostí!

Přejeme vám všem krásné a pohodové prázdniny, plné zážitků, odpočinku a inspirace.

Těšíme se na vás opět v září – odpočinuté, plné nových nápadů a chuti tvořit!

S přáním krásného léta

Za ZUŠ Jablunkov
Natalia Lachová

KALENDÁRIUM AKCÍ

Jablunkov a okolí

ČERVENEC 2025

2., 9., 16., 23., a 30. 7., 9:00 - 11:00 hod.

KNIHOVNA V PARKU

Zábava a tvoření pro děti
Jablunkov, park A. Szpyrce
Pořádá: Knihovna Jablunkov

3., 10., 17., 24., a 31. 7., 9:00 - 11:00 hod.

FILMOHRÁTKY V JACKi

Promítání v kině
Jablunkov, JACKi
Pořádá: Kino Mír Jablunkov

4. 7. 2025

POZOROVÁNÍ NOČNÍ OBLOHY

Přednáška a svítící modely planet, pozorování Měsíce
Mosty u Jablunkova, Opevnění Velká Šance
Pořádá: GOTIC

6. 7. 2025, 11:00 hod.

RESTAURANT DAY BYSTRICE

Gastro festival amatérských kuchařů a cukrářů
Bystrice, areál před bazénem

8. a 22. 7. 2025, 9:30 hod.

KOMENTOVANÁ PROHLÍDKA VELKÉ ŠANCE

Rezervace na: nc@gotic.cz
Mosty u Jablunkova, Opevnění Velká Šance
Pořádá: GOTIC

8. a 18. 7. 2025, 10:00 hod.

PRÁZDNINOVÉ DNY S PRŮVODCEM

Komentovaná prohlídka, rezervace: akce@jackijablunkov.cz
Jablunkov, JACKi
Pořádá: JACKi

10. a 24. 7. 2025, 10:00 - 15:30 hod.

GOROLSKÝ DEN S ŘEMESLEM

Ukázka řemesel, možnost vyzkoušet si řemesla
Mosty u Jablunkova, Dřevěnka na Fojtství
Pořádá: GOTIC

12. a 13. 7. 2025

DNY MĚSTA JABLUNKOVA

Bohatý program
Jablunkov, park A. Szpyrce
Pořádá: JACKi

13. 7. 2025, 11:00 hod.

RESTAURANT DAY VENDRYNĚ

Gastro festival amatérských kuchařů a cukrářů
Vendryně, Vendryňský park

18. 7. 2025, 21:00 hod.

LETNÍ KINO

KOUZLO DERBY
Jablunkov, park A. Szpyrce
Pořádá: Kino Mír Jablunkov

19. 7. 2025, 10:00 hod.

JEDE KRÁL! JAN KAZIMÍR NA VELKÉ ŠANCI

Historická akce s doprovodným programem
Mosty u Jablunkova, Opevnění Šance
Pořádá: GOTIC

19. 7. 2025, 14:00 hod.

BIERFEST NÝDEK

Den dobrého jídla, piva a hudby
Nýdek, Nýdek - náměstí
Pořádá: Obec Nýdek

25. 7. 2025, 16:00 hod.

LETNÍ PIKNIK V PARKU

Projekt s partnerským městem Gogolin
Jablunkov, park A. Szpyrce
Pořádá: JACKi

26. 7. 2025, 21:00 hod.

LETNÍ KINO

BRIDGET JONESOVÁ: LÁSKOU ŠÍLENÁ
Jablunkov, park A. Szpyrce
Pořádá: Kino Mír Jablunkov

JACKi ZPRAVODAJ - periodický tisk územního samosprávného celku města Jablunkov. Adresa vydavatele: Jablunkovské centrum kultury a informací, p. o., Mariánské náměstí 1, 739 91 Jablunkov, IČ 47999764. Vychází měsíčně pod ev. č.: MK ČR E 23799 v nákladu 2100 ks. Místo vydání: JACKi Jablunkov. Odpovědná osoba: Mgr. Gabriela Niedoba, ředitelka JACKi. Příjem inzerce e-mail: jacki@jackijablunkov.cz, tel: 558 358 013; redakce si vyhrazuje právo na krácení a úpravu textů. Tisk KLEINWÄCHTER holding s.r.o., Čajkovského 1511, 738 02 Frýdek-Místek.